

Po upadku powstania listopadowego **cesarz Mikołaj I Romanow** wypowiedział słowa: *Nie wiem, czy będzie jeszcze kiedy jaka Polska, ale tego jestem pewien, że nie będzie już Polaków.*

Porwanie dzieci polskich przez żołnierzy rosyjskich na placu Zamkowym w Warszawie

Źródło grafik: https://www.google.com/search?q=porwanie+polskich+dzieci+powstanie+listopadowe&cS_g6v1AhUj2aYKH

Lekcja 14

Temat: Ziemie polskie po powstaniu listopadowym.

1. Na ziemiach zabranych po klęsce powstania listopadowego władze carskie zastosowały szereg represji wobec uczestników powstania.

SKUTKI POLITYCZNE:

Zniesienie obowiązywania konstytucji Królestwa Polskiego car Mikołaj I ogłasza statut organiczny dla Królestwa (1832) gwarantujący jedynie ograniczoną autonomię jednak i statut zostaje zawieszony w chwili wprowadzenia przez feldmarszałka Iwana Paskiewicza stanu wojennego (1833) Paskiewicz przez 25 lat sprawował urząd namiestnika Królestwa Polskiego z tytułem księcia warszawskiego okres jego rządów Polacy określali mianem „**NOCY PASKIEWICZOWSKIEJ**”

Zlikwidowanie Sejmu oraz armii Królestwa jej żołnierzy, którzy nie zdołali uciec za granicę, wcielono do armii rosyjskiej, wysyłając ich do jednostek na Syberii lub na Kaukazie

Zlikwidowanie Rady Stanu i Sądu Najwyższego Królestwa (1841); działała jedynie Rada Administracyjna całkowicie podporządkowana carskiemu namiestnikowi.

Województwa zostały przemianowane na gubernie (1837) społeczeństwo Królestwa miało obowiązek utrzymywania stutysięcznej armii rosyjskiej.

Rosjanie wybudowali Cytadelę warszawską i twierdzę Dęblin (Iwangorod) oraz rozbudowali twierdzę Modlin (przemianowany na Nowogeorgijewsk) w X pawilonie Cytadeli utworzono więzienie polityczne i Stałą Komisję Śledczą do spraw politycznych.

Nastąpiło stopniowe wprowadzanie języka rosyjskiego w administracji Królestwa.

REPRESJE SPOŁECZNE I GOSPODARCZE

Skazanie na kary więzienia, katorgi i zesłania kilkuset uczestników powstania między innymi Piotra Wysockiego i Wincentego Niemojewskiego.

Konfiskata majątków osób skazanych za udział w powstaniu i emigrantów. Szczególnie ostre represje na tzw. ziemiach zabranych: konfiskata ok. 3 tys. majątków szlachty polskiej; przesiedlenie ok. 50 tys. rodzin w głąb Rosji; przymusowa służba wojskowa dla szlachty zaściankowej; zamknięcie większości klasztorów katolickich i przekazanie ich budynków Cerkwi prawosławnej

Kontrybucja nałożona na Królestwo w wysokości 22 milionów rubli. Wprowadzenie rosyjskiego systemu monetarnego - rubel zamiast złotego (1841); likwidacja Banku Polskiego jako banku emisyjnego; rosyjskie miary i wagi. Wejście w życie rosyjskiego kodeksu karnego (1847). Wprowadzenie wysokiego cła na eksport wyrobów włókienniczych z Królestwa do Rosji (chcąc ominąć barierę celną, przedsiębiorcy zaczęli zakładać fabryki włókiennicze w obwodzie białostockim należącym do Rosji)

Najsrozsze jednak kary dosięgły mieszkańców Litwy i innych dawnych ziem Rzeczypospolitej wcielonych do guberni rosyjskich. Nieposiadająca majątków drobna szlachta szaraczkowa została pozbawiona specjalnym ukazem carskim szlachectwa i uznana za chłopstwo. Mieszkańców tych ziem wyłączono z amnestii, jaka objęła Królestwo, a uczestnikom działań powstańczych skonfiskowano kilka tysięcy majątków.

REPRESJE W DZIEDZINIE KULTURY I RELIGII

Zamknięcie Uniwersytetu Warszawskiego i Towarzystwa Przyjaciół Nauk.

Utworzenie Warszawskiego Okręgu Naukowego (1839), podległego bezpośrednio Ministerstwu Oświaty w Petersburgu

Na „ziemiach zabranych” zamknięcie Uniwersytetu Wileńskiego i Liceum Krzemienieckiego

Likwidacja Kościoła unickiego i przymusowe wcielanie jego wiernych do Cerkwi prawosławnej (1839).

2. Zabór pruski:

Namiestnik książę Antoni Radziwiłł został usunięty ze stanowiska.

Prezesem prowincji został Edward von Flottwell, wrogo nastawiony do Polaków.

- Władze pruskie zlikwidowały klasztory, a ich majątki przekazały na fundusz szkolny.
- Ograniczono możliwość używania języka polskiego (polityka germanizacji)
- Nastąpił rozwój rolnictwa: nowoczesne maszyny, nawozy sztuczne, powstawanie młynów, gorzeln, cukrowni, zakładów mechanicznych
- Hipolit Cegielski założył w Poznaniu pierwszą fabrykę maszyn rolniczych
- PRACA ORGANICZNA

- 1841 z inicjatywy Karola Marcinkowskiego utworzono **Towarzystwo Naukowej Pomocy**
- 1841 otwarcie w Poznaniu Bazaru (wielkiego gmachu, w którym znajdowały się: hotel, sklepy, warsztaty)

3. Zabór austriacki:

1846 próby wzniesienia powstania; pomoc emisariuszy (tajnych wysłanników politycznych);
działania przeciwko zaborcy – jednym ze spiskowców był Edward Dembowski

21/22 luty 1846r. odezwa o wybuchu powstania: zapowiedź zniesienia pańszczyzny i uwłaszczenia chłopów – podburzani przez Austriaków chłopci nie zgodzili się wziąć udziału w walkach – klęska powstania krakowskiego, miasto Kraków wcielone do Austrii

RABACJA GALICYJSKA (niem. rauben, grabić, plądrować) – powstanie chłopskie w Galicji wybuchło 18 II 1846 i skierowało się przeciwko dworom szlacheckim, a także przeciwko powstaniu krakowskiemu. Na czele powstania stanął Jakub Szela. Chłopi atakowali, grabili i mordowali polską szlachtę, dlatego te wydarzenia często określa się jako rzeź galicyjską. W kwietniu 1846 wojska austriackie przystąpiły do pacyfikacji wsi, do lata powstanie całkowicie stłumiono.

PRACA ORGANICZNA

ideologia społeczna rozwijająca się na ziemiach polskich od lat 30. XIX w. Wysuwała na pierwszy plan praktyczne działania na rzecz umocnienia wewnętrznego kraju w ramach, na jakie pozwalały warunki narzucone przez władze zaborcze.

Źródło grafik: <https://www.google.com/search?biwSVn5zIBw&q=polski+prometeusz++powstanie+listopadowe&oq=polski+prometeusz++powstanie+listopadowe&>

Źródło grafik: <https://www.google.com/search?q=rze%C5%BA+galicyjska+powstanie+listopadowe&source=lnms&tbm=isch&sa=X>

„Polski Prometeusz”, obraz Horace Vernet jako alegoria upadku powstania listopadowego

„Rzeź galicyjska”, mal. Jan Lewicki